

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mail oglasi vsaka beseda Din 1.—

Konkordat v narodni skupščini sprejet! JNSarko protikatoliško hujskanje sramotno propadlo.

JNS (Jugoslovanska nacionalna stran-ka) je po duhu in delu v neskladju in protivnosti s katoliškimi resnicami in načeli. Njen evangelij ni krščanstvo, marveč lažnivo svobodomiselstvo in naprednjaštvo. Njeni kolovodje se kot liberalci ne zmenijo ne za božje ne za cerkvene zapovedi, ki jih smatrajo samo kot ovire za svojo svobodo in njeno udejstvovanje. Vera, ako jo priznajo (mnogi med njimi so namreč popolni brezverci), jim je neko »sveto čustvo«, ki počiva nekje v nekem skritem kotičku notranjega človeka, ki pa je brez moči na razum, voljo in življenje. Čim bolj se kdo v življenju oddaljuje od Boga, vere in cerkve, tem večji naprednjak je po njihovem mišljenju. Za ljudi takih nazorov pravila krščanske morale, katoliški življenjski predpisi ne obstojajo. Kot častilci in izvrševalci načela: »namen posvečuje sredstvo«, smatrajo vsako sredstvo kot dobro, samo da jih vodi do cilja. Takšna je zlasti njihova politična praksa. Laž, kleveta, ovadništvo jim je vsakdanje sredstvo. Eden izmed prvih očakov modernega liberalizma, brezverski francoski pisatelj Voltaire, jim daje ta-le spodbudni nasvet: »Lagati moraš kot hudič, ne s strahom, ne včasih, marveč nesramno in zmiraj. Lagajte, moji prijatelji, lagajte!« In res JNSarji lažejo po vzoru prvega lažnivca, brez strahu, brez sramu, brez prestanka. Koliko grdih laži, nesramnih klevet in podlih denunciacij je JNS nagromadila samo na ubogo Slovenijo in naše ljudstvo!

Liberalci so si v svesti, da to, kar uganjajo, ni katoliško, marveč direktno nasprotje katolicizma. Zato pa proglašajo vsak pojav katolicizma v javnosti in vsak prodor katoliške vere v javnem življenju kot klerikalizem. Borimo se ne zoper katoliško Cerkev, marveč zoper klerikalizem: tako slove njihov znani izgovor. Kako je ta izgovor docela lažniv, dokazuje prav jasno njihovo sedanje nastopanje zoper konkordat = pogodbo, ki jo je sklenil rimski papež z našo državo, odnosno z vlado naše države. Tu ne gre za noben klerikalizem, tu gre za obstoj in življenjske pravice katoliške Cerkve v Jugoslaviji. Za to gre, da postane katoliška Cerkev dejansko deležna enakopravnosti, katero ji na papirju zagamčuje ustava, da postane v resnici deležna tistih pravic, ki jih je naša država s posebnimi zakoni že priznala pravoslavnim, muslimanom, židom in protestantom. Neurejeni odnosi s katoliško cerkvijo bi mogli ustvariti in v

resnici ustvarjajo velike težave v notranjem življenju države, kakor tudi v zunanje-političnem oziru. Vprašanje konkordata je torej velevažno državno vprašanje. Katoliška cerkev ne zahteva za sebe nobenih predprav, ona ni na poti kakšni drugi verski zajednici, ona samo zahteva, naj bo v tej državi tudi za njo pravica, ker je prepričana, da s svojim delom krepi temelje države. Pokojni kralj Aleksander je smatral vprašanje konkordata kot eno najvažnejših. Zato je naročil vladi, ki ji je načeloval Jevtič, naj čimprej dovrši pogajanja s sveto stolico ter z njo sklene konkordat. To se je zgodilo. Ko je Jevtičeva vlada padla, je prva Stojadinovičeva vlada, v kateri je bil general Peter Živkovič kot minister vojske, sprejela konkordat ter poslala pravosodnega ministra dr. Auerja v Rim, da konkordat podpiše. Na tem vladinem odloku se nahaja podpis vseh ministrov, torej tudi g. Petra Živkoviča.

In JNS?! Pozabila je na sporočilo rajlega kralja Aleksandra, zatajila svojega sedanjega podpredsednika Jevtiča, ki je sklenil ta konkordat, zatajila svojega predsednika Petra Živkoviča, ki je kot minister glasoval za to, da dr. Stojadinovičeva vlada podpiše konkordat. Vse to je zatajila ter uprizorila strastno borbo zoper potrditev konkordata od strani našega parlamenta. JNS je tista kuhinja, v kateri so se, kakor je dognala beograjska policija, zvarili tisti letaki, ki kažejo strupeno sovraštvo ne samo zoper vlado, marveč tudi zoper katoliško Cerkev.

In še več je storila. Zagrešila je namreč to, kar nam lažnivo očita, ko nas dolži klerikalizma: potegnila je pravoslavno cerkev v politično borbo. Narodni poslanec I. Ružičič, ki je po poklicu pravoslavni duhovnik, je na seji parlamenta dne 21. julija JNSarjem povedal v obraz, da so razplamtili borbo zoper konkordat v namenu, da bi dosegli čim večje politične koristi. Kje pa so bili ti ljudje takrat, ko je objavil Jevtič pred vso javnostjo, da so pogajanja za konkordat zaključena? Zakaj se takrat niso za konkordat zanimali? Ko pa so uvideli, da nimajo nobenega izgleda za uspeh med narodom, menijo sedaj, da je treba uporabiti čas, da nahujskajo predstojništvo srbske pravoslavne cerkve in da nastopijo proti konkordatu. Z borbo proti konkordatu so JNSarji razgalili svojo katoliški Cerkvi sovražno dušo. Slovensko ljudstvo je nad temi političnimi zločinci že davno izreklo smrtno obsodbo. Čim prej se to zgodi tudi v drugih pokrajinah Jugoslavije, tem bolje bo za našo državo.

Po večdnevni in mestoma jako ostri razpravi je narodna skupščina v petek, dne 23. julija ob pol sedmih zvečer sprejela zakonski predlog jugoslovanskega konkordata. Glasovalo je 296 poslancev. Za je glasovalo 167, proti 129. S tem je bil konkordat v narodni skupščini končno veljavno odobren. V naslednjem zasedanju pride zakon o konkordatu tudi še pred senat.

Nova vlada na Čehoslovaškem. Zadnjič smo poročali, da je odstopila vlada dr. M. Hodže, ker je podal ostavko finančni minister dr. Kalfus. Predsednik republike dr. Beneš je poveril sestavo nove vlade zopet dr. Hodži. Nova vlada dr. Hodže je bila imenovana 21. julija. Vlada je ista kot prejšnja, samo finančni minister dr. Kalfus je izpadel in vodi začasno finančno ministrstvo prosvetni minister dr. Franke. Politika druge dr. Hodžejeve vlade ostane na vseh poljih neizpremenjena. Pomoč nove čehoslovaške vlade kmetom. Nova čehoslovaška vlada dr. Hodže, iz

katere je izpadel finančni minister dr. Kalfus, je imela 21. julija svojo prvo sejo. Na prvi seji se je bavila vlada z vprašanjem žitnih cen, radi česar je prišlo tudi do vladne krize in izmenjave finančnega ministra, ki je bil proti pomoči kmetom iz državne blagajne. Vlada je določila nakupno ceno za rž na 135 Kč za 100 kg (lani 117 Kč). Monopolna prodajna cena pa ostane neizpremenjena, namreč 136 Kč za 100 kg. To pomeni, da se rženi kruh ne bo podražil. Nakupna cena za pšenico je določena s 160 Kč za 100 kg (lani 146 Kč). Prodajna cena pa je določena s 182.50 Kč (lani 176 Kč). Po novih cenah bo torej češki kmet žito bolje prodajal družbam, ki imajo monopol na izvoz. Te monopolne družbe bodo pri rži prav malo zaslužile (1 Kč pri 100 kg).

To izgubo pa bodo mogli kriti: 1. pri nakupu pšenice, kjer bodo prodajalcu pri 100 kg odtegnjene 4 Kč od osnovne cene, in 2. da bodo podpore kmetijstvu nekoliko zmanjšane. Država zahteva 20.000 vagonov železne rezerve pšenice in rži v vojaške namene. Obenem je bila izvozna družba pooblaščenca, da izvede naredbo vlade od lanskega leta, ki predpisuje zmanjšanje posetvene ploskve. Kmetje, ki bi se te naredbe ne držali, bodo morali 20 odstotkov ceneje prodajati svoje žito.

Kdo je atentator na predsednika vladne stranke na Poljskem? Zadnjič smo poročali, da je raztrgala bomba atentatorja v trenutku, ko jo je hotel vreči skozi okno vile, v kateri stanuje polkovnik Koc, predsednik in organizator poljske vladne stranke. Policijska preiskava je dognala, da se piše napadalec Wojciech Bieganski, ki je brezposelni delavec in član velike nacionalno demokratične stranke. Nacionalni demokrati, ki so predvsem razširjeni v zapadni Poljski, kjer predstavljajo večinsko stranko, so največja stranka opozicije, ki je že pokojnemu maršalu Piłsudskemu delala težave in povzroča skrbi tudi sedanjemu režimu, za katerega je ravno polkovnik Koc organiziral posebno stranko nacionalne skupnosti, ki pa na zapadnem Poljskem ni naletela na priščen sprejem. Poljska vlada bo najbrž izkoristila izjalovljeni napad na Koca in bo razpustila ter prepovedala nacionalistično stranko, kot je to nameraval že Piłsudski, ki je leta 1930 večino njenih voditeljev poslal v trdnjavsko internacijo v Litavski Brešč.

Štednja francoskega finančnega ministra. Francoski finančni minister Bonet je izjavil, da radi velikega primanjkljaja v izrednem proračunu ne bo predpisal novih davkov, pač pa je sklenil, da bo znižal izdatke za dobo do 1. januarja 1938 za šest milijard frankov, izdatke za dobo od 1. januarja do 1. aprila 1938 pa za 25 milijard frankov.

Srdite borbe za špansko prestolico Madrid. Vrhovni poveljnik nacionalnih čet je zbral na madridski fronti 250.000 mož in tisoč bombnih in lovskih letal. S to silo je pričela 20. julija v dosedanji državljanski vojni najbolj srdita bitka. Boji so izbruhnili zapadno od Madrida, kjer so nacionalistične čete otvorile ofenzivo za posest treh vasi: Brunete, Quiona in Villanuova del Pandillo, ki so jih bile zasedle rdeče čete v zadnjih napadih pred desetimi dnevi. Nacionalistično topništvo je ponoči začelo s strahovitim ognjem, ki je trajal šest ur. Potem ko je topništvo tako rekoč razdejalo vse nasprotnikove postojanke, so napadli tanki, po številu 60, za njimi pa je udarila pehota. Razvila se je silno krvava bitka na nož in so bile na obeh straneh strašne izgube. Vas Brunete, katero so zažgale ognjene bombe iz letal, je zgorela. Nacionalisti so zmetali iz topov in letal na rdeče postojanke 400 ton streliva. Sporedno s topovskim napadom na rdeče postojanke zapadno od Madrida se je razvila tudi letalska bitka, v kateri je sodelovalo 160 letal. Nacionalisti so v tem boju izgubili 14, republikanci pa štiri letala. Na odseku Brunete se je umik rdečih čet pretvoril v popoln pobeg. Rdečim so povzročile hude izgube strojnice nacionalističnih letal. Predor rdeče obrambne črte so za-

držali rdeči šele tedaj, ko so poslali nad Francove prodirajoče čete mednarodno brigado. Nacionalisti trdijo, da s dani položaj ni več nevaren na madridski fronti za generala Franca, ker rdeči nikakor ne bodo vzdržali strahovitega topniškega ognja nacionalistov, neprestanih napadov iz zraka in jurišev na nož.

Kaj je s kontrolo velesil nad Španijo? Parkrat smo že poudarjali v našem listu, da se je nadzorstvo velesil nad uvozom v Španijo razbilo, ker sta odpoklicali svoji brodovji Italija in Nemčija. Kontrolo vršita samo še Anglija in Francija. To okrnjeno nadzorstvo pa je naperjeno samo še proti generalu Francu in ne tudi proti rdečim. Po mnenju odločilnih krogov v Parizu bosta tudi Anglija in Francija morali prenehati z zaprtjem ali blokado, ker sicer bo pristransko postopanje prisililo Italijane in Nemce, da bodo začeli z morske strani s svojimi ladjami blokirati Valencijo in Barcelono, ki sta glavni obmorski oporišči rdečih.

De Valera zopet izvoljen za predsednika Irske. Irski parlament je z 82 proti 52 glasovom zopet izbral dosedanjega predsednika De Valero.

Rdeči branitelj Madrida odstavljen. — Rdečega branitelja Madrida generala Miaja so odstavili in je bil na njegovo mesto imenovan general Antonio Triguera-Mairal. General Miaja se je moral umakniti, ker mu ni uspela njegova velika ofenziva proti vasi Brunete, za katero je žrtvoval 20.000 mož mrtvih, ranjenih ter pogrešanih. Od tega napada, ki je povsem izpodletel, je pričakovala rdeča vlada v Valenciji odločilen preokret v državljanski vojni. Ker je general Miaja dosegel nasprotno, kar je obljubljal, ga je rdeča vlada odstavila, dasi je do odpoklica uspešno kljuboval vsem neštetim navalom nacionalističnih čet na Madrid.

Dva ruska letalca njeta od nacionalistov. Po vesteh iz nacionalnega mesta Salamanca na Španskem so sestrelili Francovi letalci nad Madridom celo vrsto rdečih letal. Prisilili so na pristanek letalo, v katerem sta bila dva ruska letalca, katera so ujeli nacionalisti. Izpovedala sta, da sta prispela 20. julija iz Leningrada v francosko lukso Le Havre. Iz pristanišča sta se odpeljala v avtomobilu v Pariz, odkoder so ju poslali skupno s 15 ruskimi letalci v Valencijo, kjer je sedež rdeče

vlade. V Valenciji sta prejela letalo, s katerim sta se podala v boj nad nacionaliste in sta radi zadetka prišla v ujetništvo.

Nenadno premirje na Kitajskem. Oči vsega sveta so bile zadnje dni uprte na severno Kitajsko, kjer so se bili brez napovedi vojne zgrabili Japonci in Kitajci. Kitajci so hoteli spor poravnati na miren način, a so Japonci odklonili vse njihove predloge. Časopisje je razglasilo, da je Japonska proglasila splošno mobilizacijo in bo spravila pod orožje pet milijonov mož. V resnici so pa že bili Japonci poslali iz domovine 100.000 mož broječo novo armado kot pomoč njihovim stalnim četam v Mandžuriji. Tudi Kitajska je že bila odredila mobilizacijo, od katere si je obetala armado 500.000 moderno oboroženih mož. Japonsko topništvo je že celo uro obstreljevalo kitajske postojanke pri Vanpingu. Kitajci so izvedli protinapad, toda so se morali umakniti, ko je začelo streljati japonsko težko topništvo. Boj je trajal približno eno uro, nakar so kitajski topovi utihnili in sta se oba tabora zopet pomirila. Ponovno streljanje se je začelo ob polnoči, in sicer od japonske strani. Nastopile so težke strojnice, ki so poldrugo uro regljale okrog Vanpinga, nato pa zopet utihnile. Tudi v okolici Pekinga samesa, ki so ga Japonci od treh strani takorekoč že obklopi, je prišlo do manjših bojov, v katere so posegle strojnice in lahko topništvo. V jutranjih urah so pripeljali v Peking okrog sto ranjencev, kar dokazuje, da so morale biti borbe precej ostre. Nenadno pa je bilo po zgoraj opisanih spopadih iz neznanih razlogov sklenjeno začasno premirje. Prišlo je do pogajanj med zastopniki japonskih in kitajskih vojaških oblasti v ponedeljek 19. julija dopoldne in je bil sklenjen krajevni dogovor ter so bile sovražnosti ustavljene. Po poročilih iz japonske prestolice Tokija presojajo v japonskih krogih položaj na Daljnem vzhodu zopet nekoliko mirnejše. Do napovedanega vkorakanja japonskih čet v pokrajino Hopej ni prišlo, ker še vedno računajo, da bodo pogajanja med kitajsko in japonsko vlado vendarle dovedla do mirne rešitve nastalih sporov. Zato je japonska vlada zavzela stališče čakanja. Tak je bil položaj na severnem Kitajskem 21. julija in je bilo upanje, da bo prišlo do vsaj nekaj časa trajajoče poravnave potom pogajanj.

Tretjeredniški tabor v Šmarju pri Jelšah je bil pripravljen z duhovnimi vajami, ki so se nanašale na molitev, petje, sv. mašo in poklekovanje pred sv. Rešnjim Telesom. Cerkvene govore sta imela g. p. Ladislav Hazemali iz Celja in g. p. Odilo Hajšek iz Ljubljane. V soboto zvečer se je razvila po hribu Sv. Roka procesija z gorečimi bakljami. Procesijo je vodil preč. g. dekan Franc Gomilšek. G. monsignor Vreže, ki se je za tabor posebno zanimal, je dal na hribu postaviti štiri velike goreče križe. Na vse štiri vetrove so ti križi kazali, da so se zbrali pri Sv. Roku otroci velikega ljubitelja križa, otroci sv. Frančiška, ki je bil za-

znamovan z ranami Križanega. Nato so nastopili Veliki Križarji sv. Frančiška iz Ljubljane in so dovršeno lepo igrali versko igro »Sv. Tarcizij, mučenec presv. Evharistije«. Lepšega odra za igre na prostem si ni mogoče misliti, kot je stopnišče pri Sv. Roku. Ker je Sv. Rok ena najprivlačnejših točk v šmarnskem okraju, je upati, da se bodo take verske igre večkrat ponavljale. Med dejanji je ljudstvo prepevalo evharistične pesmi. V nedeljo se je do 10. ure na hribu zbralo kljub neugodnemu vremenu okoli 4000 ljudi. Jutranji vlaki so pripeljali tujce. Celo Ljubljancev je več prišlo. Dobro so bili zastopani Celjani in tretjeredniki iz Laškega. Iz bližnjih sosednjih far je bilo mnogo ljudi. Celo iz daljnih Buč in iz Pilštanja so prišli. Ob 10. uri je začela pesem iz tisočih prs: »Bog Oče, ki v nebesih...« Slavnostni cerkveni govor